

REDACȚIA

nr. d. Deal Ferenca-utca nr. 20.

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
 o an 20 cor.
 o 1/2 an 10 "
 o 1/4 an 5 "
 o o lună 2 "

Arhiv de Duminecă pe an
 4 coroane.

Pentru România și străinătate
 pe an 40 franci.

Manuscrisuri nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deal Ferenca-utca nr. 20.

INSERȚIUNILE:

de un șir garmond: prima
 dată 14 bani; a doua oară
 12 bani; a treia oară 8 b
 de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și
 inserțiunile sunt a se plăti
 înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 502

Scrisori nefrancate nu se primesc

TRIBUNA POPORULUI

Școală detestabilă.

În adunarea din urmă a congre-gațiunii comitatului Liptó un Ungur, al cărui strămoși au fost aici când a venit Árpád în Panonia, a făcut o propunere năf mult decât ciudată. A propus adevărat Turánszky Zoltán — căci de el e vorba — ca ministrul de interne să fie rugat să trimită pentru comitatele locuite de naționalități ziar scris în sens patriotic, care să se împartă — gratis. Ziarul se înțelege, p'acolo ar trebui să fie slovacesc, printre Români, românesc, printre Sârbi, sârbesc, și așa mai departe, în limba maternă să i-se administreze fiecărei naționalități — *otrova*. Căci numai otravă ar pute să dea naționalităților șovinistilor cari ar redacta ziarul amintit.

Dorința asta însă mai treacă, neargă. E doar o școală, pe cât de veche, pe atât de condamnabilă că prin broșuri, prin premii acordate și câte apucături toate, șovinistii să caute și ne slăbi în sentimentul nostru național. Dar cel puțin până acum Kultureyleturile și Nemzeti Szövetség au făcut propaganda pe bani strănși dela Unguri.

Pân Turánszky, care — după cum ~~și traduce~~ numele — nu poate fi decât un slovac renegat — are meritul originalității.

Într'adever: ce tot atâta taravura, constituiri de societăți, comitatele, cu statute și adunări generale? Nu-i mai simplu oare să fie lăsat totul în sarcina guvernului?! Și ce practic: *des-naționalizarea să se facă cu banii strănși și dela naționalități* — căci la bugetul din care ar cheltui ministrul, contribuim doar cu toții, în mod egal!

Păcat că Ungurii sunt prea din cale afară preocupați cu afacerea dela Șeghedin, altfel, suntem siguri, Turánszky ar fi sârbătorit ca — salvator național.

Așa însă a căzut pe al treilea plan și ziarele maghiare se mărginesc ca cel mult să înjure pe slovacii Ruzsiák János, deputat dietal, Dr. Stodola, avocat și alți fruntași slovaci, cari au luat cuvântul și au combătut strașnic propunerea renegatului, arătând ce imorală este.

Ei, dar și în Liptó patrioții au sporit ca șoarecii și-s însulețiti, lucru mare. Au primit deci cu mare majoritate și cu aplauze propunerea lui Turánszky, după-cum vor cere ca ministrul, între altele, să vegheze sever asupra *bâncilor* naționalităților.

Nu știm ce va face ministrul: asculta-va ori nu de înflăcărații liptoveni. Una știm însă: că dacă este ceva de controlat, apoi sunt de controlat păcătoșii aceștia de șovinisti ajunși în fruntea comitatelor, unde nu-și ved de treabă, ci sub cuvânt că-s mare patrioți și că apară neamul de uneltirile când «daco-române», când «panslave» ori «pangermane», fură pe nemiluite, cum a făcut Krivány la Arad și colegii săi din Torontal, Maramureș și alte părți.

Dacă trebuie apoi controlă severă la bănci, asta desigur în prima linie la *băncile ungurești trebuie introdusă*, căci acolo s'au descoperit *hoții cu milioanele*, până ce la băncile românești ori slovacești merge totul în ordine.

Ear spiritul acesta, școala asta șovinistă mizerabilă, crește. Până într'alăta ei și-au pierdut dreapta judecată și ori ce urmă de bun simț, în cât consideră drept o crimă grozavă dacă noi naționalitățile ne iubim neamul, limba și obiceiurile.

Astfel un oare-care Lederer Miklós (a cărui nume e cât se poate de jidovesc) după-ce ridică în al șeptelea cer pe șovinistul rector dela Cluj, se năpustește furios asupra tinerilor universitari români, scriind:

«Fiecarui Ungur i-se ridică sângele la cap și mâna i-se strânge pumn auzind că la universitate ungurească

civii universității maghiare nu în dulcea noastră limbă vorbesc, ci *fiecare în limba sa maternă*».

Mare crimă, într'adever. Dară și mai mare e obraznicia să insulti pe cine-va pentru-că vorbește în limba sa maternă. Mai mult însă: voinicosul de Ungur amenință, că așa și pe dincolo și se avântă la următoarele aberațiuni în «*F. Magyarország*»:

«Aște acești baeți obraznici (adică studenții universitari români, sași, slovaci, sârbi și ruteni) că ei sunt naționalități *supuse, strivite*, pe cari Árpád li-a cucerit deja d'o mie de ani»...

Ar fi însă destul ca să arătăm lumii culte aceste șire, să accentuăm că Ungurii cer un lucru care nu se mai întâmplă la nici un popor cult, căci fie la Viena, fie la Roma ori Paris, studenții pot vorbi în ce limbă vor, fără să fie insultați ori ca rectorul să-i amenințe cu *disciplinarul* dacă vorbesc limba lor maternă, și întreaga lume cultă să regrete că Árpád a îmbogățit Europa cu oameni cari nici de cât nu vor să se desbrace de firea lor asiatică.

In declin. Sub acest titlu «Budapești Hirlap» dela 9 c. scrie un prim-articol care începe astfel:

«Situția de acum ne înfățișează chip trist al completei desorganizațiuni politice. Factorii politici se descompun și însuși puterea organică a lor este în descompunere. S'a pornit deja spre descompunere nu numai parlamentarismul, ci și fiecare partid. Cum să fie armonie între Coroană și națiune când nu este nici în parlament și cum să fie între partide, când nu este nici în sinul partidelor? Nici înainte nu mai pot merge, nici să se deslăcă nici să țină împreună».

Direcție proprie nu avem: dar nici după alții nu ne luăm. N'avem program ear pe al altora îl respingem. Ne sbatem, fără șel, fără unitate, fără nici o țintă».

Noi înregistrăm aceste mărturisiri prețioase drept dovezi despre neputința celor cari atâta vreme se laudau că

sunt «singuri alcătuitori» de stat și că vor să facă — imperiu!

Intrigi. Conspirația din Buda-pesta a scos în nouă ediție la supra-fală antitesa perfidiei maghiare și a credinței poporului Românesc cătră patrie și tron. Revoluția spirituală e în plin tempo, din palatul de pe Dunare a ajuns în casarme: soldații maghiari încununează cu lauri pe Kossuth că nu-i lasă acasă, ear flăcăii noștri aleargă cu miile sub steag împărătesc și veseli cântă: arme, arme ne mai dați!...

Între aceste patriotul austriac și flagelul judaismului, Lueger într'o vorbire ținută în Viena striga peste Leita naționalităților să se ralieze în jurul Tronului.

Străinatatea lacomă de senzații înregistrează fenomenele revoluției spirituale din Ungaria, și ici admiră sblimul patriotismului nostru, colo se scârbește de perfidia patriotică.

Aceste efecte înaintea străinatății trebuesc vestejite și-a zis presa maghiară și precum nu e alegătoare în mijloace se acată de o firmă bună, de dl Oncu ca să-l facă parafulger contra săgeților din afară. Ci, că dl Oncu — zice «Füg-gellen Magyarország» — ar fi fost declarând, că respinge sfaturile lui Lueger, fiind-că Viena întodeauna ne-a înșelat și numai cu Ungurii împreună o să-și aranjeze Români atacerile.

Suntem autorizați a declara în interesul adevărului, că dl Oncu nu a avut nici privilegiu de a face atari declarații nici nu le-a făcut. Dl Oncu precum se știe după poziția sa de astăzi stă departe de turmentările politice militante și astfel tragerea dînsului în discuțiune nu este altceva decât manevră ziaristică. Trebuia ca din Arad să se desarmeze pornirea din Arad și la aceasta era mai acomodată mediul calmitatea și bunul nume a dlui Oncu.

Da, voim înlegere și împreună lucrare cu maghiarii, dar nu întru resturnarea tronului și clădirea panmaghia-

IN LUNCĂ.

— IDILĂ. —

Carmen Sylva.

«Soare» este blond — Soare are un păr ca grăul când este copt — Soare are părul ca și caerul stufoș — Soare are părul ca firele de aur, cari încing fruntea miresei.

Ei are ochii ca boabele de mure și gene ca firele de mătase și dinți ca floarea porumbelului.

Așa de bucuros a-și vrea să-i pot atinge părul lui moale, blond, soriu.

Însă între noi curge pariul și eu nu pot merge la el, ear el pe mine nu mă cunoaște — eu sunt numai o biată păstorită de capre — eu nu sunt nimic — eu nu sunt nimenea — lumea nu-mi știe numele — preotul mi-a zis «Evanghela» — însă printre ce flori au dat de mine, nu știe nimenea nimic — eu nu însemnez nimic și Soare este lucrător în argint, și Soare este pândar, și Soare este frumos.

Și el poartă o pușcă, când păzește stogurile de grâu și atunci arată așa de mândru.

Și când în biserică se cădelnițează, Soare își zice în gând: «Cădelnița eu am lucrat-o». — Cum ar putea să se uite el

la mine — Eu sunt numai o păstorită — Eu nu sunt nimic — Eu țeș și torc, dar n'am nici casă nici vatră.

Biata Evanghela n'are nimic pe lumea asta, nici măcar o capră, nici măcar caerul cel plin nu este al meu. Căci lăna de pe capre, înainte de a o toarce eu, este a altora. Evanghela n'are nimic pe lume. Nici chiar inul, pe care-l țes; căci și acesta este al acelora, la a căror vatră pot sta în timpul ernel.

Evanghela n'are nimic pe lume. Doar părul, atâta am și eu. Dar eu am păr negru și cum o sa-i fie drag lui Soare părul negru! Ca acesta are ori-cine. De aceea mi-l învălu cu cărpa cea galbină, ca nu cum-va să-mi vadă părul negru și urit.

Am dinți albi însă, au la fel și celelalte fete. Eu am ochii verzi — celelalte fete însă au negrii, vineți și caprul, numai eu am ochii verzi ca o foaie de smeură iarna. — Mi-am văzut eu ochii în pariu și erau verzi, erau chiar verzi. Eu am niște gene tot așa de lungi și ademenitoare ca și Soare, dar Stana, Irina, Lucia și Chiva, toate au gene lungi și dinți albi și trupul svelt și mai au cămași de sârbătoare cu multe horboțele și mult mai frumoase, și la gât au multe sălbi bogate.

— Evanghela n'are nimic pe lumea asta mare.

Trandafirul din Hoel.

I.

În vremea de demult trăia împăratul prea bătrân al unei țări care a pierit din hără de multă vreme. Domnia lui fusese foarte furioasă, însă fiind-că vârsta lui îl slăbise, statele vecine păreau că voesc să își împartă împărăția lui. Nu i-ar fi păsat de nimic dacă ar fi avut băeți. Însă dela răposata lui soție îl rămăsese numai trei fete de o potrivă de frumoase, dar fiecare de-o frumusețe deosebită.

Juditha, care părea o Romană prin regularitatea splendidă a trăsurilor feții pe care o încadra un păr negru greu; Celia, care te făcea să te gândești la Virginile Sfinte având capul nîmbat cu aur strălucitor, dar mândră, falnică, naltă, ca și sora sa, și bine făcută și ea ca să poarte o coroană.

Jehana, în sfârșit, poate mai fermecătoare, cu cuiorî nehotărâte în păr și în ochi — ochii erau în fața visului, ca să zicem așa — mai gingașe de cât Juditha și de cât Celia, însă de un desen frumos corporal, prea curat cu liniile fără cusur.

În tocmă ca un copac mare, fără frunze, murea bătrânul împărat având la picioare aceste trei flori, doi crini și o micșunică.

Într'o dimineață sunară fanfarele dinaintea palatului și podul fu lăsat în jos. Un herald venea să ceară mâna uneia din cele trei Domnițe pentru prințul Alaric, stăpânul său.

Era o alianță nesperată, fiind-că prințul Alaric era viteaz și avea și o armată foarte temută. Și el singur cerea pe lăta împăratului acestuia bătrân numai ca să-și mărească în pace teritoriul și să ajungă cel mai puternic din partea locului. Alaric nu era numai un prinț puternic, ci era și un tiner renumit pentru frumusețea lui, care mânuia tot așa de bine versul ca și spada seducător și pe care multe fete îl doreau.

Juditha, Celia și Jehana țipară de bucurie când le spuse tatăl lor pentru ce venise heraldul. Însă tăcură și se pusera pe gânduri. Era numai un prinț Alaric și ele erau trei.

O superstiție veche pretindea că într'un loc exista o floare fermecată pe care nimeni n'o văzuse vre-odată, dar a cărui virtuți toată lumea le cunoștea. Omului care ar găsi-o și ar rupe-o i-ar veni îndată înțelepciunea și toate darurile cerești. Lumea îl zicea: Trandafirul din Hoel. Împăratul se sfătui cu duhovnicul său și se gândi că comoara aceasta ar fi cu deosebire prețioasă aceleia care trebuia să împărătească în urma lui, după ce se va mărita.

Împăratul hotărî dar că dintre fetele lui numai aceea va lua pe prințul Alaric de bărbat, care va găsi floarea fermecată.

Împăratul purunci să se cânte o liturghie pentru câte trele și le bine-cuvântă cu brațele întinse.

Jehana plângea când se despărți de dînsul.

Planuri și preliminară de spese servesc gratuit

KÖTELES IMRE,

măsar de edificii, mobile și portaluri.

ARAD, strada Szent Pál Nr. 8.

Primește tot felul de lucrări noi și reparaturi ce se țin de branșa de măsar de clădiri, mobile și portaluri; între altele aranjamente complete de birouri, cancelarii, odăi și bucătării; aranjamente de biserici și școli în stilurile și după orice plan sau desen dat.

Prețuri moderate!

Esecutie solidă pe lângă garanție.

La lucrări pe sama de biserici și comune prețuri scăzute.

Lucrare esecutivă, prețuri favorabile

Lucrare esecutivă, prețuri favorabile

Planuri și preliminară de spese servesc gratuit

Institut de credit pe pământuri în Sibiu.

(NAGYSZEBENU FÖLDHITELINTÉZET).

Pe lângă condițiunile cele mai avantajoase dăm împrumuturi ipotecare

cu amortisire pe 10, 15, 20, 25, 30, 35, 40½ și 50 ani în rate de jumătate de an, în care se cuprinde plătea atât a cametei, cât și a capitalului.

Împrumuturile se plătesc cu bani gata în valoarea nominală a scrisurilor ipotecare.

Aranjearea împrumuturilor o efectuește încredințatul nostru

Szücs F. Vilmos în Arad

care poate da totodată toate deslușirile.

Institutul de credit pe pământuri în Sibiu.

(Nagy-z beni Földhitelintézet)

Provocându-mă precum la anunțul de sus, rog onor. public doritor de împrumuturi ipotecare, că și pîn'acum și de-acum să se adreseze cu încredere la mine cu afacerile sale; principiul meu a fost și rămîne același, ca să prestez publicului în todeauna un serviciu solid.

Spesele de întabulare la dorința le anticipez; onorariul meu urmează ulterior.

1063 4-

Cu stimă:

Szücs F. Vilmos

institut de credit pe imobile și pământuri în Arad, Piața Boros Béni nr. 22 (Piața de bucate) (Casa Spielmann, Etagiul I)

Cele mai noi stoffe de haine p. dame, Mătase pentru haine și bluze, Specialități în bluze gata

se pot căpăta la

SINGER SÁNDOR

prăvălie de mode și trusouri.

ARAD, Andrassy-tér 20.

Pânzetură, șifoane și fețe de masă,

Trusouri de mireasă,

începînd cu cele mai simple pînă la cele mai elegante, în mare asortiment, se pot căpăta la

SINGER SÁNDOR

prăvălie de mode și trusouri.

ARAD, Andrassy-tér 20.

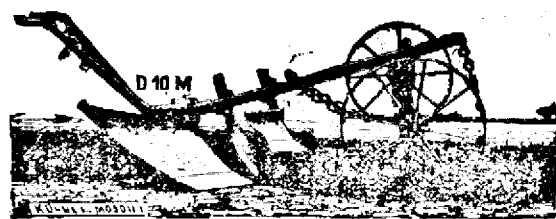
Ciorapi p. dame, bărbați și copii (tricotați în pușcărie).

Lingerie pentru bărbați, Cravate, Covoare, perdele și șarșafuri după cea din urmă modă se pot căpăta la

Singer Sándor

prăvălie de mode și trusouri.

ARAD, Andrassy-tér 20.

Mașini și unelte economice

asa

mașini de sămănat, mașini p. curățitul de neghină, ciururi, mașini de stors

și a. în calitate bună

și pe lângă prețuri avantajoase se pot căpăta la

KOVÁCS SOMA

comerciant de mașini

ARAD, palatul Neumann.

Escluzivul depozitar

al fabricantului de mașini din Moson

KÜHNE E.

1065 7-10

